

301
(27)

K34/12
A. Mahloana.

"Initiation
rites and
age-groups,
Potgietersrust"

---

11 1/2 p. £1-300

---

duf 17/12/43

301⁽²⁷⁾

1-23*

301 301 7 JUN 1935 index 34 K 1127 11 3 01
 301 301 variation age groups No. 14 A. J. Mahloana
 301 (27) PP 1-23
 Mep Mephato ya banna le basadi še: K34/12
 Mphato wa mathsela, mphatowa wa Makoba,
 Mphato wa Mangana, Mphato wa Mahohu,
 Mphato wa Madingwana, Mphato wa Madima,
 Mphato wa Matlakana, Mphato wa Maswadiba,
 le Mphato wa Mantso. Mephato ke dihlpha tša
 banna le basadi ba ba rupaxo ka ngwata
 o tee, ba ipitša ka mphato p tee. Banna
 ba mathsela ba valokile la bannyana ba
 thaka tša mathsela, e bile basadi ba
 bona. Mphato o mongwe le o mongwe ona
 le basadi ba ona, nka ba bannyana ba
 bona. Banna ba rupaxo šele, le basadi
 ba rupaxo šele. Dilo tše ba di rupaxo
 di bitšwa dikōma, xa di bolelwe, yo
 a ka di bolela xo ka thlatlolexanyo
 a anexela batho o tseba xore lehu
 le mo tabane, ka xobane ba tla mo
 leyâ, mo xongwe ba mo fefxanya,
 ba mo tlaetša, a thlwa a ediša
 mare, le rena bakwalabye re re
 lehu ke šia la ba thoka, ka bo
 mpya ke hwa ke xanetša. Banna xe
 ba thoma xo rupa ba thoma ka
 sefela, ke kopelo ye telele, le
 la yona ke Tlou etse.

301

K34/12

" → Initiation age groups No. 4
 Sefela sa sere: Uu mmankakane kekane,
 pudu ya lela lehang, ya lela e bitšša modišš,
 modišša ntlo o nkxokolole, ke xo kxokololake
 le kae, ke thšaba botau na nkwe.
 Pudi ya lela lehang, khwiri sa lela thokela,
 ke be ka hwelw^a ke mosadi, fofana la
 ntua kela, wa nthuta xo nyaka ngaka,
 ngaka o nyake ya pokivena, kxwale
 ithute xo sesera, o ithute xo metšša
 thšê thlô, thsethlô di metšwa di le meetse
 tšša o melela di thlâbâ, di thlabile
 kxwale memetšo, kxwale e šitwa ke xo
 lela ere "Kxwatsšenkere". Hu! hu! molapang
 maru a pula ke a maso! Mašou mathlola
 sefako, mmale kxehere kxehere la
 di thšweni, thšweni puleng di yavava
 kudu xo vava di thojana, di thôlô le basai
 âne, sasailane, sasailane la di thšweni,
 Mmankakane, kekane, pudu ya
 lela mohwanyeng! Bare Tlou etsee!
 Tlou etsee! ke leëpo le lexolo
 kamoka, ke xore ba opela kamoka.
 Tlou etsee ke molao. He monna ele
 moeti a ha lešakeng la Bodikana, ore,
 Ap Lemmo! Lemmo! la hana ke di thšaba, ko
 di thšaba kudu la Banna le eme.

III / 301 Initiation age groups No. 14 ^{K34/12} 3
 Le hohe diopo, e seng diopo, dikokomere
 nthso ya makhwiti, le mothla ke thlōka ke
 ya thlukišwa ke Bomoxolo, moxolo a xola,
 a šwaba ^{dinama} ~~dimama~~, monyane, a hola, a kotsa
 mahetla, la banna le eme, diša tša ngwaxole,
 tša a tsoša kxetla, le xore diopo, e leng
 dikokomere, ke a tsena. Byale o thlaka-
 nthšitše lešaka, a nama are fefi. Ke yona
 Tlou eetsee. A boya are: Kotsana nkotse
 kotse, sa bohaola. A boya are: Modikana
 tiya kxasaka, modikana tiya kxasaka
 ye lle, modikana tiya kxasaka ye
 lle, ba betha ka dikxofi ^{mo} diopeng.
 Are xa a ba tsoša are sae! Xaxofetla
 fetolwa ke xore vobalang. Ba iša makoto
 xodimo bare thuthuthu, bare ~~ya~~ ya
 leboxa. Ba robadišwe ke motho o mōto
 ba tla vobala ba ba e sa. Xe ba e sa
 ba opela yona Tlou eetsee! Tlou eetsee!
 Xe ba hla kana le motho xoba tseleng
 ba ya hae, xoba ba ya naxeng ore:
 Modikana! Modikana! Modikana! Are
 thaba yela le yela. Bare bošexo di-
 ya etelana. A boela are Badikana!
 Badikana! kxwa kxwatlake! Bare ke
 10 10

301 Initiation age groups No. 14

A boela are mmampopo! mmampopo! Bare ke maphoko. Bare bone sehwi bidu, ke ~~maphoko~~ maphoko. A boela are phuruntsepa! Bare ke lerumo. A boela are malewâakaname! Bare ke mosadi. A boela are mathlabakaname, bare ke thsethlê ya lempate. Are fetang bana ba ka. Ba bona moku ke moeng, ba bona mothšamosepelo. Tša Boereng bare ke Morapyane a rapoloxa bangwe ba a lema ke kōša ye kxolo xothomaka bašixo xofithla xobosa. Baba patlamišitše mothateng, ba ubulela fase ke xodimo. Ba seba ka diphoofolo mo moeng. Ba a bopā Hou bare ke kōma, xe batho ba thoma xo ye bonu ba inama xuri ka dithupa; e thwele e bopya ke batkalabye. Xe xaloxima ba nthša ditsiba tša dipudi, le di bolaya byalo ka diphoofolo, xwa jewa dinama di sa thšelwa letswa. Motho xe ja phapexile moeng, xa xo bolelwe, ke khupamarama xofihla Bodikana ba aloxa. Ba tla tseba tšatši le Bodikana bo aloxa, ba o ba tlotša ka letsoku keorong ya mōšate.

Regiments 5

V 301 Initiation, age groups, No. 14/34/12

Mmaxe mošimane wa xo hwa mojeng o tseba
 tšatši la xo tloa xa Bodikana; xe ba tloa
 kwa kxōrōng ba a iphithlā difakloxo, motsw-
 adi yo mongwe le yo mongwe a tseba
 ngwana xaxe ka moraxo, a feta a moapša
 diphefa, le ba ba thilexo xo bona
 di aloxa, ba a ba fa diphefa ba kxone
 ba ba vetela maina a bona a ba itheilexo
 ona. Yo ngwana a xaxe a hwilexo kwa
 mojeng, ba tšea setsiba le makhura di
 a xaxe a xo tloa a sedibelo, ba \$φ
 lahla mo pele xa mmaxe ka kwa xae,
 e ha nama sello se thšema se thšemile,
 bare o jelwe ke kōmā. Papaxe
 mošimane le xe a tseba xore ngwana
 wa xaxe o jelwe ke kōmā e ka
 se botšē bommaxe, xo fihlela Bodikana
 φφ bo aloxa. Ba rupeša ka moraxo
 xa mengwaxa e methlano le xe e leye
 mēne. Xa ba rupe ngwaxa o mongwe
 le o mongwe. Kxoši ke yena a reng
 bana ba ba xodile a re ba direng
 banna le basadi, a re va le matona
 a xaxwe. Matona a o botšā batho
 ba ba bušang, xore kxoši e rata xo
 nthša mōjā, batho ba itukišetša ona.

VI Initiation, age groups + 6
 301 Regiments No 1 K34/12

Ha ba rupiše ngwaxa^{wa} hla la ba rupiša
 ngwaxa wa kxōrā. Xe motho a ka rupišetša
 yo mongwe motho, a mo rupišetša ngwana,
 yo a rupišeditšwe xo ngwana o tla nthša
 kxomb a^{mo} fa. Pele ra mojā o se thšwe
 o tšwe, ba bitša ngata ya bea lešata,
 ya kokotela dimapō byalo ka xa ba
 ba bea mense. Ngata ye e fima
 kxomo ke kxōši. Te batho ba ba wetsšwe
 bana, ba loba ka kxomo yo mongwe^{le yo mongwe} kwa
 mošate. Kxōši ngwaxa ouwe e tla ba
 le ditxomo tše dintši. Ba ba thilexo thaxêlê
 le bona ba nthša ditxomo. (thlâxêlê =
 ke batho ba tšwelelo dinaxeng di šele
 ba tlišitše bana ba majeng) Bana ba xapele
 tšwa xo ~~rupa~~ rupa xe ke ele mošimane bi
 mmaxe, ~~ba~~ ba feela ba moxāša ka
 ditlakala, bare tloxa mo šoboro le. Le tšwe
 le le tla mo tšena, o tla ba a o rupa, le
 xe ba bolela^{naye} bare o dirwa ke bašoboro
 Le xe a ka senya selo ba flare ke
 mokxwa wa mašoboro. Le šoboro le ka
 se tšee ngwana a motho, le ka se
 rere vere molato, le kona le ka se
 eme kxorong

K34/12

VII 301 Initiation, age-groups & Regiments
 No. 14

Le xe ele monnyana wa lešoboro a ka se
 tšewe. Baxōkane ke bona barutiši ba
 bona, morokane yo mongwe le yo mongwe
 ke morutiši. Bakxalabye le banna
 ke balaodi, xaxolo bakxalabye, ka
~~xore~~ xe xona le mošimane yo a bexo
 a efa banna ba bakxalabye maxolō a
 a dinonyana, mothlā thupa e tšwile moraba
 mokxalabye o lokela mošimane yo ka
 mokxathlaneng a roxa baxōkânê. Mošimane
 yo a ka se iname byalo ka ba habangwe
 ka xobane a dirite ko lōka e sale
 lešoboro. Ba ba sakaxo ba dira
 xo loka e sale mašoboro ba tla
 swa ba lorā, e xona ba ba nthiša
 bošoboro. Ya ko llwe kwa mojong,
 xe mothomalla bare šiwe e šiwe, mme
 mošimane a tšea ngata ya dithupa, a
 mo phara, yare xo fela a tšea ye nngwe,
 a mo phara, dikêlê di tša ba tša omā.
 Ke ke di koma xa di bolelwe, xa di
 bolelwe basading, le basadi ba ka se
 botšê banna dikōma tša bona.
 Ke basadi ba rupiša, banna ba a thšaba,
 xe banna ba rupiša, basadi ba a thšaba
 Ba a thšabana

Ba rupa ^e le sehlopha se sentsi, mo ba
 sepelang bare tshela "leihlwana" reaxobona,
 mohôhâ! Le xe ba sa xo bone, xore ^{motho} thsabe
 le xe ba se ba ba mmone. Xe etella baxokane
 pele, ba swere mehaladi ya dithupa tša
 xo lokelwa ka lethšitelong. Baxokane ba
 tšea maxobe e sa te ka bošexo, xe
 ka sa ya ba eta bantše bare mohoha! leihlwana
 reaxobona. Moxopo wa bodikana xa ohlaka
 le basadi; bašadi bare xo thsda ba beya
~~fo~~ felo xo tee, xe baxokane batlilo
 tšea maxobe ba a khuta ka dintlong
 Mionnyana wa apelleko ^{potš} thupa ba a mo
 korometšâ ka lodi, bohviibidu ba bare
 ntese. Le baxokane le bona ba
 inamišana ka dithupa, xa ba selekane,
 Ba rupa marixa xe xo le botšididi, xo
 thoma ka kxwedi, April-June. Ba rupa
 kxwedi tše tharo. Ba tšea lexala la
 mmatswitswane bare ke kxapana ya
 nku, ba nesetšana ka lona, mongwe a fa
 mongwe, ba/no le fana byalo. Xe a le
 swara a le iša xo jo mongwâ o lla byalo
 kxapâ are ôôô. Ke kôma le yona.

301

7 JUN. 1939

K34/129

X Initiation, age groups + Regiments No. 11
 Ba Bodikana bo ritwa k~~wa~~ naxeng dikoma
 Ba tšea lehlakola mongangane, ba ve^{ve}le
 rafiša dinose, ba tšenthša diatla bots^e,
 xe ba di nthša ba a di xora, mengangane
 ya ba tsirimetša ka dihlathla tše. Ke
 koma le yona. Ba apara mapetana,
 ba bathšela ka melera ya šala bare
 hōbō, e le ba ba šethla. Ba ba iša
 bōdibēng e sa le ka xosasa, ba šimane
 le xe e le banepyana, xo tonya xore
 thwe! Ba tšenthša nmele ba nthša di hlo
 xwana tšē fela, mokxoši o lla osele
 xe e le basadi moropana ore tidi! tidi
 tidi! Ba a ba šapa xona ka fa bodibēn
 Ba bitša bodikana ka o tee, ka o tee,
 ba ba rupiša. Xe ba rupa ba ripā nthlān
 ye ya baš^šle ba pōpō, yo ba morupiši.
 tšexo onn~~ela~~ thoko, xwa tla xwa tš^šona
 yo mongwe, byatobyalo, ba ba ba felele
 bangwe ba idibala, ba fiwa dinyethi,
 bangwe ba hwela ruri ba tla re
 ba jelwe ke kōma. Ba rupišwa ke
 motho yo a lo kilaxo, yo a sa kitime
 le basadi ba bantši, ngaka yona šē
 fa kxaufsi ka di thebele, ye
 ethimodiša ba ba idibalaxo le xothibela madi.

x 301 Initiation, age groups & Regiments K34/12 10

Koma enngwe ba ye bitša nnywânthswâ.
 Xe ba dira bodikana nnywânthswâ baba
 thupa, ba e šuputša ka mollong, bodikana
 kamoka ba kxonâmâ, ba famolâ, bare
 thupa yela e sa fiša ba e tsentšša mokxathu
 a maraxo, ka moraxo ba e šuputša ka
 mōllōng, ba e tsentšša mokxâthlô a maraxo
 a yo mongwe, ba na ba rafa byaloxo
 fihlêla ba ba feleletša kamoka xa bōna.
 ye nngwe kōma ba kxokêlêla nama
 mo sehlaeng sa mokkalo, modikana yo
 mongwe le yo mongwe a fofa a e
 swara ka mēnō, bare ke ditau dija
 nama. Mokxâlô wa bangapa dinko le
 sefahlōxō. yo a sa e swaraxo ka
 meno o ya inama vuti a ba a e
 swara ka meno. Ba tla phetša ka
 pele le ka fase, sehla^{se} se xolo ke
 ke mētsê a botšididi a noka ba
 tsentššwa ka xo ona letšatši le se
 thšwe le tšwe, xe le thlâbâ ba kxona
 ba tšwa, xore dintho di fôlê. kxale
 xona ba be ba ba alafa ka letswai
 ba phupha mo dintong. yo a rupišwaxo
 pele ke ngwana wa kxoši, ka moraxo
 barwa ba ba kxomana, ka moraxo bafô

301

K34/12

XI ^{No. 14} Initiation, age-groups & Regiments
 Xe ba seno ba rupiša dinamana tše
 ba di sexilexo, di bolokwa ke ngaka
 a di hlakantšha le dihlare tša taxwe
 a alafa bathoka tšona. Banna ba
 dira mōlōtō xe ba rupa, basadi xa ba
 na mōlōtō. Mōlōtō ba o a xa ka mafika
 a diphâphâthi a mabotse, tšatši le
 bodikana bo alexang ba fiša mōlōtō,
 le kwa kxorong ya mošate ba beya
 mafika a xo bohšha xore na xoro
 yê ye rupišitšhe mephato ye meka
 mafika ââ, a nnya ke banna xe ba
 rera melatō, xa p tlaswê, a nnetše ruri.
 Mphato o mongwe le yo mongwe o
 na le lefsika la ôna. Basadi baba
 rupišaxo ba bitšwa baxōkanê, barupi ba
 bitšwa ~~bošoboro~~. Pele ba se thšwe ba
 rupe ba a kōtlâ, ba a rutanthšwa
 ke baxōkanê. Kōmâ ya pele ya
 bāsadi, ba tšepa molete bakxekolo
 ba nyêlâ ka fa, ka moraxo xwa bitšwa
 morwedi wa kraši a ješwa malōkō
 zowe, xe a thlatšha bare o thlatšha
 bošoboro, ka moraxo ba bitšha yo
 mongwe ba ba ba felela bantše
 eja malōkō a thlakane le menōtō.

XII Initiation, age-groups & Regiment
 No. 14
 Xe ba se no thlatsa ba ya nokeng
 ba thlwa ka fa, ba foša leseka ka
 metseng, ngwâlê a iša diatla ka
 moraxo a le topâ ka mênô, o tla
 tumišwa, xe a sa le tope o ya inama
 moropa o tidinya, ore tidi!! tidi!!
 koša e le ya kxâlô: Bare. Ngwâlê
 mme, beya mouwe ke sa o nyâ, ke
 tla ke boya ke ija. Motxoši ore
 tsau! Ii u Radirana Radirana!
 Sebonela! Xe ba bona monna ba
 rialo, ba olana naye, a thšaba
 xe a ka se thšabe a lwa nabo o
 tla lefa. Tšatši le ba ilexo ka nokeng
 mašoboro a basadi a nwa e sate
 ka bošexo, ba kxâ metse e sale
 ka xosisa, ba hutelela byâlê
 xe ba boya nokeng ba yo ba
 dira thlako ya phalâ, ba ba xâyâ
 dithlâtâ tše pedi mo seropeng, ba
 thšela letswa fa nthong, xo xaiwa
 ngwana wa kxoši pete, ya kxona
 byâlê bo xaiwa, xore mabadi
 a a se timêlêlê, basadi ba ba rupile
 ba na le thlako ya phalâ fa
 seropêng ke lethswa yô

301

XIII

NO. 14

K34/12

13

Initiation, age-groups & Regiments

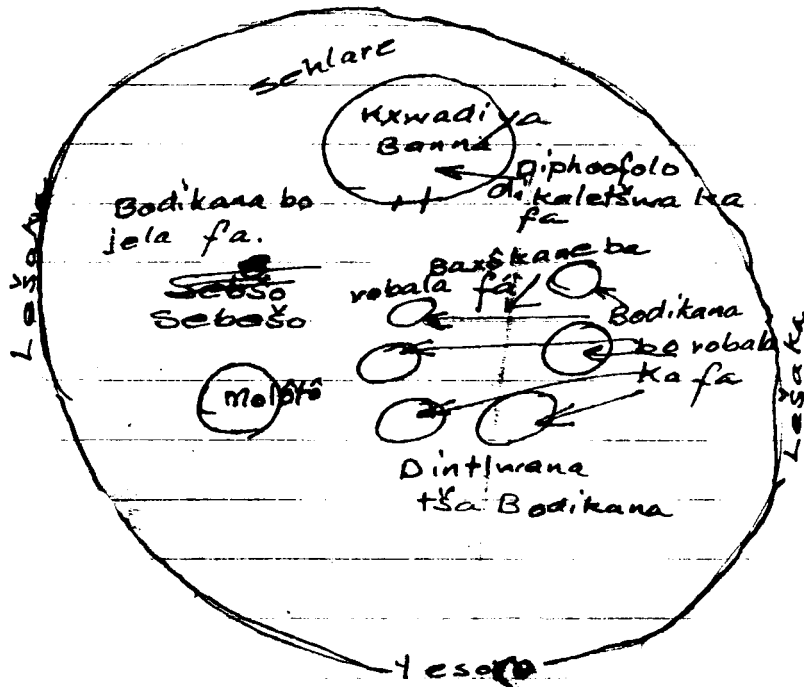
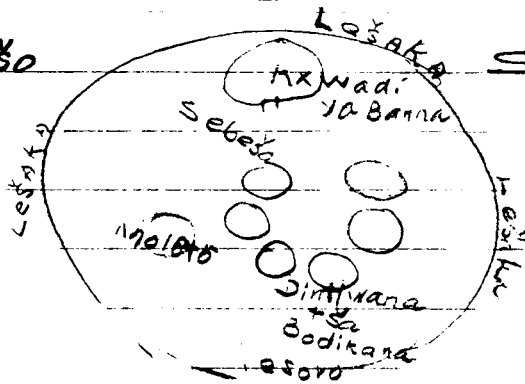
Xe ba se^{no}ba dira thlakô ya phâlâ, ba a
 ba ropiša, bare nthlanâ yê ya bopelê ba
 basadi ba ye ripa, ba ripa nâmanâ
 ye ya nthlana ya xo utamele bopelê ba
 banenyana, ba ripa ke mokxekôlo,
 namana tšê tša mapelê ba di
 thlakanthša le dinamana tša mapelê
 a ba šimane, ba dira dihlare ka
 tšona ba di thlakanthša. Ba nyaka
 mosadi wa sexadi, ba mo apeša
 setsiba, ba mo fa selepe sa
 maxaxânê, ba mo apeša diaba-
 xba tša matsakata, ba tšea meriri
 ya batho ye ba e lathlilexoba
 ye momosetša ka maletswa fa
 hloxong a atla jwaleng ongatolla
 setsiba ya e ba lepeka, a twaš
 mešwana, a fofa dihlare, a leba
 jwâlê, baxokanê bare mo jwaleng
 sexafi, a jwale ba thšaba xo tee
 le baxokane, mosadi yo a tositšê
 mahlo a fofa dihlšana, ka moraxo
 ba era jwale bare emang, ba
 ba iša ka o tee, ka o tee, xo bona
 sexafi seo, mme xe ba bona mosadi

xiy Initiation age groups & Regiments No. 14 K34/12
 yec wa sexafi, ba a inama ruri
 ka xobane ke kôma. Xoya morwea
 wa kxosi: pele. Ba nyaka mosadi wa
 le belo a thšaba ka moropa, aea
 le kwa are tidi! tidi! Byâlê ba
 kitimela mo o le laxo, a kitimela
 are tidi! tidi! Ba ya mo llaxo, xe
 ba mimona ba inama ka o tee
 ka o tee, ke koma, ka moraxo
 ba kxe kolo ba bopa noxa ka motsopa,
 ba ~~o~~ taka melora, ba dira mahlo ka
 dipheta, ba dira le ditlou ba di lokela
 ka serotong, yo a e bonaxo, o ya inama
 ruri, ke ke dikoma. Pele e bonwa ke
 ngwana wa kxosi, ka moraxo e bonwa
 ke bana ba bakxomana, la mafelelo
 e e bonwa ke balata. Ba nthše ba
 faphiwa ka lodi yo mongwe le
 yo mongwe xe ba di bonā. Selo se
 sexolo se ba rutwaxo sona, ba rutwa
 xo kxethana, xore ba be le diphuti,
 dinyatsi, le xore xe mosetsana a ~~le~~
 letšwe^{ke mona} a fofê^{yena,} ka xe monna a ya fase
 yena o ya xodimo, xore^a thwe base,
 masoxana ona^a rutwa xore a se ke a senya
 bannyana, ba nthše xe bonā botla.

301
XV

Initiation, age-groups & Regiments No. 14 K34/12 15

Se Swantšho
Bodikana.

Bodikana ba ya letwa ke baxokane,
ba robala fa pele a dintlwana tša
bodikana, xore ba se thšabe bošexo.
Bangwe ba be thšabe, ba ba late, babe
ba ba hwetše, xe ba ba humane mo
motseng, ba a mofefeanya, bare o tša
bonthša basadi dikômâ.

301
 8/12 XVI Initiation age groups + Regiment 16
 NO. 114
 Bodikane bo ya tšoma, bo bolaya diphoofolo,
 di jewa ke banna, ba šebe ka tšona.
 Bodikane xa bo šebe, ba ja moratha
 Ba ngathelwa ke moxokane mo diatleng,
 a ntše a ya le lenaka la bona, xe a feditše
 lenaka la bona, o yo thoma xape a ba
 ngathela xape, yo a šexo a fetše borobe
 bya xaxwe ano bo apunya ka xobane
 ke moratha, o ya šebetšwa ka thupa,
 mošimane a mo nnela botše a ratha ka
 thupa ya enwa ka setxoseng, le xe a
 kave ke a thlatša, ke xona a tla
 inama, a ba a fetša kapela. Yo a
 feditšexo o letša melodi are tšwe
 tšwe! tšwe! tšwe! tšwitso! Ba ma
 thsolela. Ba kwatama ka dikhuru
 xe ba ja. Yo a sa jexo kapela
 bare mo šebetšeng! mo šebetšeng!
 Ba rutwa melao ya kxorô, xovera
 melato, ^{le} xo tšea basadi, ka fao
 le xe monna a tšere, o no ba le
 dinyatsi, diputi, xa ba tšee masadi
 a tee, ba na le basadi ba direthe.
 Ke yona thuto ye ba ye rutilwexo
 ye kxolo, le xona ba thšwa ba tšee
 baba sa tšexo kapela ke badidi, ^{ba baka}
 dikxomo

301

XVII

K34/12

Introduction, age groups & Regiments
 NO. 14

Jwalê le Bodikana xa a ba bonwe, ba
 Sepela ka mokxosi, yo a sa rupaxo bodika-
 na xe a ba bona ba sa lekvôlê, bare
 liu! leihlwana! mohoha! re axo bona,
 o ya thšaba, ba mo kitimiša, xe ba mo
 swere ba a mo rupiša, bare o bone kôma
 tša rena, xa a ba šiile bare o tswale
 o thlôthlôre, moswammaxo! O kitimišwa
 ke baxôkane ba swere mexaladi, pele
 ba se thšwe ba mo rupiša ba a mo inamiša
 ruri. Xe a rupile ba hare re botše
 dinyepo. Bare arabiša bodikana. O hare
 Bodikana! Bodikana! Thaba yela le
 yela. Bare: Bošixo di ya etelana. A
 boya are Bodikana! Bodikana! Mathlabu
 akaname! Bare ke lempate. A boela
 are: Phuruntsepa: bare ke lerumo.
 Bare feta o manna o rupile, a feta
 xe e le basadi xe ba bona monna bare
 Sebonela! xo ba Radirana! A hare
 sanka ala mabatha, ba tloxana mae
 xe a ka ba nyatša a se thšabe, o
 babya ke e e fulang, o tla lefišwa.
 Basadi ba thšaba banna, banna ba
 thšaba basadi le bona, lexona xa ba botšana^e
 dikoma. Dikoma tša basadi ke tša basadi, tša banna
 ke tša banna.

301

XVIII

Initiation, age - group + Regiments

No. 14

K34/12

18

Ba robala felo xo tee; kamoka xa bona, ba a batamana xore ba tlwešana bothitho. Dihlare ba komišwa ke ngaka, Basadi ~~xa~~^{xe} ba wetša xa ba je dijo ~~fela~~^{fela} ba ba ja le dithšila, ba di ješa ba ba welang, ba ješa jwale, xore ba thlatše bošoboro. Ba phšexela ka moletang, ba ba ješe. Xo phšexela bakokolo, ba ješe jwale maloko a thlakanānē le merōtō. Xe ba rupa ba fetša kxwedi tše tharo kwa naxang. Ba boye ba xokišitšwe ke phefo dinama ba kxwi thlile. Xe ba feditšše xo rupa ba fiša molōtō, pele ba sešo ba fiša molōtō, ba tliš dipudi tša ditsiba tša ^{bona} xore ba di bolaye byalo ka diphoofolo tša naxa. Ba krona ba di ~~bo~~ bva, ba eja dinama di sa thšelwa letswai. Ba šuxa ditsiba xe di butšwitše ba yo tšea mōnyana-tšokwana wa xo di hotša le yo a jelweng ke koma ba a se šuxa, mothla molōtō o e swa ba tšaya sedibelo sa setsiba sa mohu xotee le setsiba ba ^{yo} di lathla mo pele xa mmaxe; Ke ponthšo ya xore o jelwe ke koma, o ha nama are kxomōararejoo! Xe ba se ^{no} tlotša ditsiba ba a ba apiša ditsiba, ba ha o motwa ka letsoku ke bommabona kwa kxorong. Ba tseba kxorong ka Tlou-etsa

^{30 XIX}
³⁰¹ Initiation, age - groups
Regiments No. 14 K34/12 19
 Xe ba se no tseba ka kxorong ba d
 nna ba kotama ba khutiša di fakloxo,
 bomma ba bona ba kxona ba tšwela,
 ba yo mongwe le yo mongwe a tseba
 ngwana a xaxe, a mo apeša diphele
 a mo mota ka letsoku mmele o. yo
 mongwe le yo mongwe yo a ratang
 xave dialoxa di mo retele maina
 a di tšura bothuku, o tla nthša phetale
 xe e le lesêka a fa segoša, se tla
 nama se itheta: Faxongwe are ke
 yena se fathli sa dithupâ, ke fathla
 ke koropetša, nna motho a bo mmapu
 a montša. Kxaka kxolo sena mabaka
 mabaka ana le kxakana. a nama
 a ithloxoma. makxolokwane wa
 lela. ba mo duduetša. pudi ya hlabiwa
 ya 'dialoxa, ba thôba dingalôka
 makhura, ke banina byale baka
 ya kxorông, ba vera melato, ba
 tšea basadi, ba ba nywalela
 bona. Sehlopha se se rupilexo
 xo tšee se fiwa mphato a
 Sona. Mo xongwe ba o bitša
 mphato wa Madima. Xe, bare Madima
 kamoka a a nyakera, xo tla thlopha seewe
 fela.

~~xx~~ Initiation age - groups
 301 of Regiment NO. 44 K34/12 20

Xe ba ya mathsolong a xo tsoma,
 ba nyakana mphato wa xore le
 wa xore, xore o o thika kôlôlô.
 Le xe ba nyaka masoxana a xo
 ya ntsweng, ba nyaka ka mephato.
 Mphato leina la mphato le bolelwa
 ke bakxalabye, ba theya bodikana
 bare ke mphato wa xore. Bakxeko-
 lô ba latela mphato o o boletšwego ke
 bakxalabye. Xe ba feditše mephato
 mo e boxoxo xona, ba thoma mathoma-
 ng ka boswa, xwa theelelwa mphato
 o fedileag, o hwile kamoka, ka baka
 la botšofadi. Mphato o mongwe le o
 o na le batapedi, ba ona, batapedi
 ke baxa ane, badiyedi ba bôna,
 ba ba ba faxo maxobe, ba^{ba} diriša
 dinyepô; ba ba ruta. Banenyana
 xotee le bašimane bana le batapedi.
 Ba xodiša batapedi ba bôna, ba
 xodiša banna, le basadi, ba xodiša
 bakxekolo le bakxalabye ba ba
 ba rupetšexo pele. Ba ruta xo
 lothša banenyana, xo lothša banna,
 le masoxana, ke kxodišoye kxolo.

xxi
301 Initiation, age group of
Regiments No. 14 K34/12 21

Banenyana tšatši le ba tla tsoxa
ba aloxa, ba lala ba letile thojana.
Xe ba letile thojana ba lala ba
bina tšatši le be le tšwe, jwale
kamoka bo phurulotše ~~marum~~ matsoxa
ba bina, xa ba na thswanelo ya
xove ba ka a huna, yo a ka hunang
o ya inama ~~no~~ ruri a ba a otlotota,
ba lala ba otlototše matsoxo, ba
a phurulotše ~~as~~ bašexo kamoka
tšatši le be leve kwa lere
~~+~~ thwasa, le tšwe. Xe le tšwa
ke xona mo ba a išang fase, a le
bothata, a le bohloko, a xvaletše
Ba xona ba ba tlotša (~~ka tlotša~~)
ka makhura mmele le maoto xo
tlotša le ~~thoba~~ mmele. Maotwan-
a ba bangwe a ruruxile. Tšatši
leuwe banna le bona ba katla
ba lala ba letile thojana le bakxe-
kolole basadi. Jwale bo thlwa bo
robotše letšatši kamoka, ka moso
o hang, ba xona mongwe ^{le mongwe} ayaxa
xabo. Banenyana xa ba ithete
byalo ka ~~bašimano~~ ^{letsoku}. Ba ~~+~~ ~~tlotša~~ ka

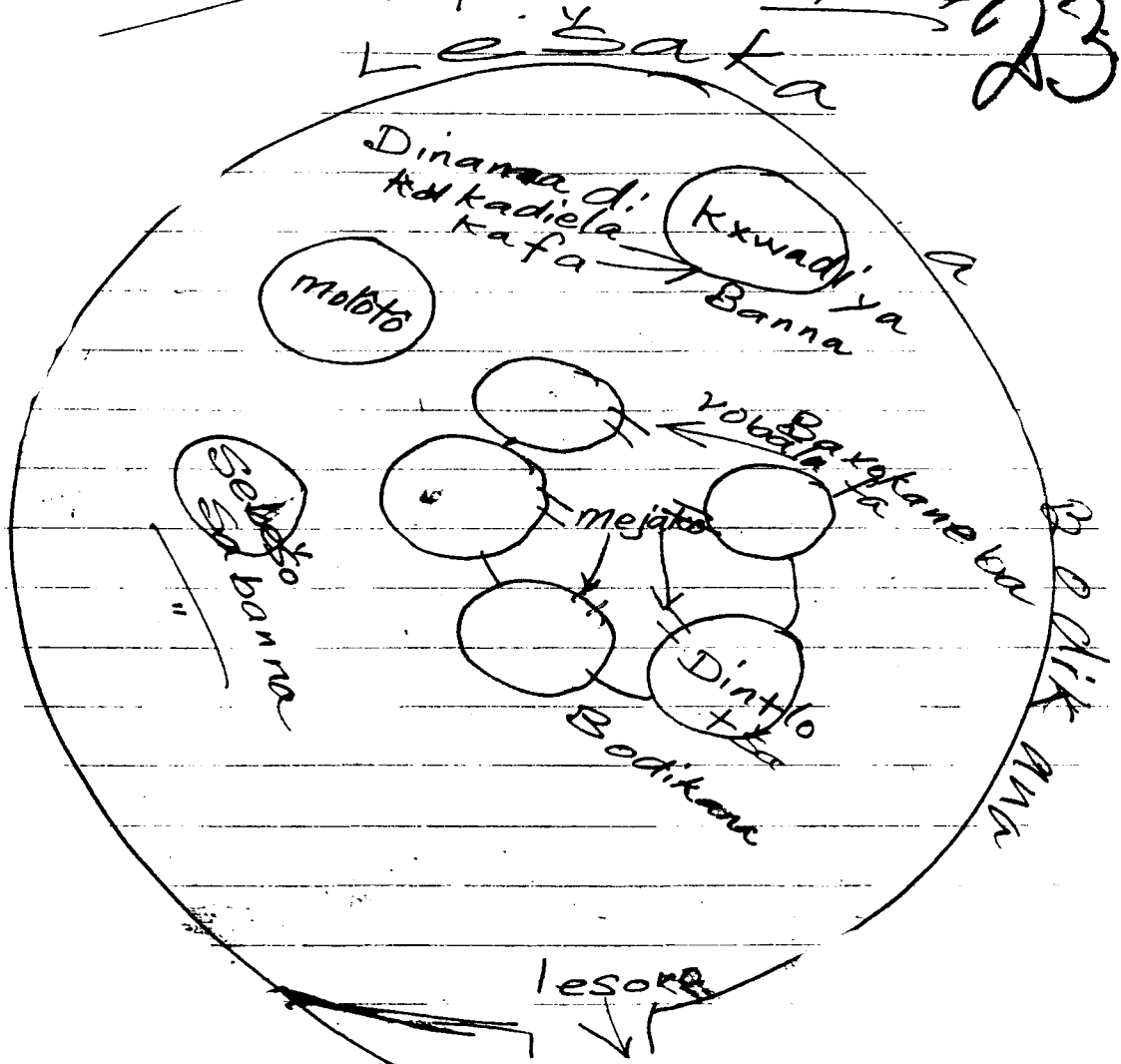
Initiation age groups
 Regiments No. 74

301

Batho ba xo rupa ba tseba
 na ka dinyepo tse ba di
 xutilwe xo. Xe ba thlakana
 le motho a sa rupa ba mmotšiša
 dinyepo, ka a sa di tsebe ba a
 mo inamiša, ba ba ba mo rupiša
 bare o bone, ^{dikona} ka akxona xo
 ranyola, ba a mo lesa a feta
 bare o rupile.

From A.J. Mahloana
 Carlsruhe P. Bag,
 via P.P. Rust

301 XXIII
 K34/12
 Initiation, ~~and~~ Group & Regime
 No. 14
 23

Bodikana bo robala fa, bo ya
 dišwa, xore ba se thšabe. Bangwe ba
 tle ba thšabe, ba ba nyake, xe baba
 bone, ba a bolawa xe ba ba humane
 motseng, bare ba bonthšitše basadi
 dikōma
 end: s 301